

UŽI SI SLOVENSKO – VOĽNÝ ČAS
VÝCHODNIARSKÉ ŠPECIALITY
(pracovný list)

PRED POČÚVANÍM

Prirad' slová k obrázkom.

1. pirohy
2. kapustnica
3. kysnuté cesto
4. sladká kapusta
5. kyslá kapusta
6. lekvár

(a)

(b)

(c)

(d)

(e)

(f)

PRI POČÚVANÍ

Video (03:40 min.): [Východniarske špeciality](#)

Na základe počúvania vyber správnu odpoveď.

- Vo videu uvidíme:
  - dve najlepšie východniarske reštaurácie
  - tradičné východniarske jedlá
  - recept na prípravu mačanky
- Máčanka je:
  - polievka
  - omáčka
  - dezert
- Holúbky v Šarišskej chyži sú podávané:
  - v paradajkovej omáčke
  - s chlebom
  - s kapustou a zemiakmi
- Pirohy sú plnené:
  - lekvárom a makom
  - strúhankou a makom
  - lekvárom a tvarohom
- Dievčatá si objednali celkovo:
  - dva chody
  - tri chody
  - štyri chody
- K ďalším východniarskym špecialitám patria:
  - spišské džatky a kapustníky
  - tatarčané pirohy a bratislavské rožky
  - bryndzové pirohy a kapustnica

PO POČÚVANÍ

1. Do viet doplň vhodné verbá.

odporúčame   ochutnať   vyskúšajte   podávame   chutia   oslovilo

Pred sebou mám mačanku a idem ju (a) ..... . Holúbky obyčajne (b) ..... v paradajkovej omáčke. Šarišské pirohy (c) ..... fantasticky. Z východniarskych špecialít (d) ..... aj tatarčané pirohy. Ak vás nejaké jedlo (e) ..... , v ponuke Šarišskej chyže ho určite nájdete. Jednoznačne vám (f) ..... vyskúšať túto reštauráciu.

2. Rozdeľ jedlá z videa na sladké a slané.

a) Máčanka	e) Kapustnica
b) Holúbky	f) Lekvárové pirohy
c) Tvarohové pirohy	g) Pirohy s maslom a strúhankou
d) Zemiakové džatky	h) Zemiaková kyslá polievka

Sladké jedlá

.....

Slané jedlá

.....

3. Pozri si video ešte raz a doplň do viet deminutíva, detské a expresívne výrazy.

- (a) Teraz tu máme typicky východniarsku polievku mačanku a idem ju ochutnať. Huby,
.....
- (b) Práve ideme ochutnať holubky, teda mleté ..... v kapustovom liste.
- (c) Ježíš, mňam. Sladké, so strúhankou a s .....
- (d) Aj ten tvarohový je úplne .....
- (e) My sme už šťastné a ....., a ak vás niektoré jedlo oslovilo, tak ho neváhajte vyskúšať.

Východniarske špeciality

Sofia

Ahojte, práve sa nachádzame v Prešove a ideme ochutnávať typické východniarske špeciality.

Michaela

Ideme do Šarišskej chyže¹.

Je tu krásne, je to tu ľudové, úplne cítim folklór a ešte hrajú aj tradičné východniarske pesničky ľudové.

Teraz tu máme typicky východniarsku polievku mačanku² a idem ju ochutnať.

Sofia

Huby, slaninka.

Michaela

Chutí to ako kapustnica.

Sofia

Nie, nechutí to ako kapustnica. Taká veľká porcia!

Práve ideme ochutnať holubky,³ teda mleté mäsko v kapustovom liste. My sme zvyknutí ku holúbkom podávať, vlastne robiť tie holúbky v paradajkovej omáčke. Tuto⁴ to máme ešte s ďalšou dávkou kyslej kapusty a so zemiakmi.

Ako posledné, Miši, podaj, si ideme dať dezert a vybrali sme si šarišské sladké pirohy a sú to vlastne... taký mix pirohov, aj lekvárové, aj tvarohové.

Dobre, ja idem ochutnať, vidím tu lekvárový.

---

¹ Názov reštaurácie je vo východoslovenskom nárečí – *Šarišská chiža*. V spisovej slovenčine sa píše *chyža*.

² Východoslovenský názov polievky je *mačanka*, v spisovnej slovenčine *máčanka*, teda s džňom.

³ Východoslovenský názov tohto jedla je *holubky*, v spisovnej slovenčine *holúbky*, teda s džňom.

⁴ Synonymum je *tu*.

Michaela

Ja budem mať asi tvarohový. Áno.

Sofia

Ježíš, mňam. Sladké, so strúhankou a s masielkom.

Michaela

Aj ten tvarohový je úplne sladučký.

Sofia

Čo viac? Dobre, teraz to vymeníme, ja idem ochutnať ten tvarohový.

Michaela

Tak ja si dám teda ten džemový.

Sofia

Lekvárový.

Michaela

Džemový.

Sofia

Lekvárový.

Michaela

Lekvárový.

Sofia

Áno.

Michaela

To je slivkový lekvár. Ó, bože, mňam.

Mňam.

Sofia

Šarišská chyža je jedna z mála reštaurácií, ktorá ponúka až taký veľký výber vyslovene východniarskych špecialít, že preto vám sem jednoznačne odporúčame prísť.

Ak chcete ochutnať ešte nejaké ďalšie vyslovene východniarske špeciality, tak vám určite odporúčame ochutnať napríklad spišské džatky a to je teda tradičné zemiakové cesto, na ktoré budete potrebovať len zemiaky, múku a masť. A tak isto ďalším veľmi východniarskym pokrmom sú tatarčené pirohy, ktoré sa vlastne robia z pohánkovej múky.

Michaela

Taktiež môžete vyskúšať aj kapustníky z kysnutého cesta plnené sladkou kapustou.

Sofia

Áno, a tak isto určite všetci poznáme aj zemiakovú kyslú polievku.

My sme už šťastné a napapané, a ak vás niektoré jedlo oslovilo, tak ho neváhajte vyskúšať.

Michaela

Čaute!

Autorky videa: Michaela Dunajská & Sofia Bodnárová

Rok vzniku: 2023

Kľúč:

PRED POČÚVANÍM

1.

Priradiť slová k obrázkom.

1d, 2a, 3f, 4e, 5b, 6c

PRI POČÚVANÍ

1.

Na základe počúvania vyber správnu odpoveď.

1b, 2a, 3c, 4c, 5b, 6a

PO POČÚVANÍ

1.

Do viet doplň vhodné verbá.

(a) ochutnať, (b) podávame, (c) chutia, (d) vyskúšajte, (e) oslovilo, (f) odporúčame

2.

Rozdeľ jedlá z videa na sladké a slané.

Sladké

Tvarohové pirohy

Lekvárové pirohy

Pirohy s maslom a strúhankou

Slané

Máčanka

Holúbky

Zemiakové džatzky

Kapustnica

Zemiaková kyslá polievka

3. Pozri si video ešte raz a doplň do viet deminutíva, detské a expresívne výrazy.

(a) slaninka

(b) mäsko

(c) masielkom

(d) sladučký

(e) napapané